

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 188 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบแก้ไขสำนวนและภาษาที่ใช้ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ พิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด

บุรีรัมย์จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8591 แล้วจึงนำแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าผ่านเกณฑ์ประเมิน นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายอำเภอนางรอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 188 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบ เข้าประเด็นเดียวกัน แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยโดยภาพรวมมีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยระดับขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีผลต่อขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับสูงมาก ด้านความเพียงพอของค่าตอบแทน และด้านสวัสดิการของหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ของผู้นำกับบัญชา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสวัสดิการของหน่วยงาน

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดสรรเพิ่มเงินค่าตอบแทนให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อความเหมาะสมกับค่าครองชีพ รองลงมาคือ ควรจัดให้มีเงินบำเหน็จ บำนาญ เพื่อความมั่นคงหลังเกษียณอายุเหมือนข้าราชการ และ ควรจัดให้มีสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วยพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เหมือนข้าราชการของรัฐ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 7 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้กับอำเภอนางรอง นำไปปรับปรุงและพัฒนาขวัญกำลังใจให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยโดยภาพรวม มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง มีสภาพขวัญและกำลังใจไม่ดีนัก แต่ยังคงต้องการที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และมีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และของประชาชน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีความรู้สึกเหนื่อยเมื่อยล้ากับการปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่คิดที่จะลาออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีทัศนคติและธรรมเนียมปฏิบัติตามประเพณีท้องถิ่นเดียวกัน รวมทั้งความเคยชินกับปัญหาและการปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน การทำงานจะยึดถือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก รวมทั้งการให้ความเคารพต่อผู้ที่ดำรงตำแหน่งมาก่อนตามระบบอาวุโส อีกทั้งการได้เข้าสู่ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็เป็นความปรารถนาในขั้นสูงมากอยู่แล้ว ความพอใจที่ได้รับเลือกเข้ามาจึงเป็นความหวังอันสูงสุด ผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆจึงไม่ค่อยมีความสำคัญเท่ากับการได้เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถัดดาแสงเมือง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทไทยแอร์โรว์ จำกัด สาขาบางพลี สาขาฉะเชิงเทรา สาขาพิษณุโลก ผลการศึกษพบว่า ในภาพรวมมีขวัญและกำลังใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ จิตธรรมมา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจ ระดับชั้นประทวนฝ่ายปฏิบัติการทางเรือ กองตำรวจน้ำ ผลการศึกษพบว่า ข้าราชการตำรวจระดับชั้น

ประทวนฝ่ายปฏิบัติการทางเรือ กองตำรวจน้ำ มีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ในภาพรวมมีขวัญและกำลังใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยปัจจัยด้านโอกาสความก้าวหน้า พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านคิดว่า อำเภอส่งเสริมให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการจัดการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และอำเภอส่งเสริมและสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนให้ท่านมีความก้าวหน้าในตำแหน่ง อีกทั้งการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ และสามารถสร้างอำนาจ บารมีให้กับตนเอง ซึ่งในปัจจุบันจะพบว่ามีการแข่งขันในการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกันอย่างเข้มข้น เมื่อได้อยู่ในตำแหน่งแล้ว ก็จะทำงานใกล้ชิดกับข้าราชการทุกระดับรวมทั้งใกล้ชิดกับนักการเมืองทุกระดับเช่นกัน ซึ่งจะเป็นบันไดขั้นแรกในการเดินไป เพื่อการก้าวไปสู่ตำแหน่งทางการเมืองระดับอื่น โอกาสความก้าวหน้าจึงส่งผลต่อขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบง นันทพันธุ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจของพนักงาน ระดับปฏิบัติงาน ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านโอกาสความก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการวิจัยปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และขึ้นตรงต่อการบังคับบัญชาโดยตรงต่อนายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ซึ่งมีอำนาจให้คุณให้โทษต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา ก็ย่อมจะได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ทั้งช่วยผ่อนหนักผ่อนเบาในบางกรณีได้ หรือการขอโครงการและงบประมาณลงสู่หมู่บ้านของตนก็ย่อมจะได้รับการอำนวยความสะดวกมากขึ้น และมีความเห็นว่าผู้บังคับบัญชา (นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ) เป็นผู้นำที่ดี มีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้มีความก้าวหน้า และให้ความเป็นธรรมอยู่เสมอ จึงทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้มีโอกาสที่จะขอคำแนะนำ หรือคำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุญถนอม แสงหิรัญ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การศึกษาวิจัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑล นครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับสูง

2.3 ผลการวิจัยปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความพอใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้เต็มความสามารถอย่างเต็มที่ ถึงแม้บางครั้งจะรู้สึกเหนื่อยเมื่อยล้ากับงานที่ทำ แต่ก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่พร้อมจะปฏิบัติหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป และการที่เข้ามาดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสิ่งที่ปรารถนาของตนอยู่แล้ว ถือว่าเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรีของตนเองและวงศ์ตระกูล เมื่อได้รับตำแหน่งแล้ว จึงทุ่มเทเสียสละทำงานอย่างเต็มความสามารถ แม้ภาพรวมจะดูเหมือนว่าจะหนัก เพราะต้องรับผิดชอบงานทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับตำบล หมู่บ้าน แต่ก็เต็มใจจะทำ นอกจากนี้ ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังเกิดจากความภาคภูมิใจที่จะได้แต่งเครื่องแบบ ได้รับเชิญเป็นประธานตามหมู่บ้าน มีคนให้เกียรติ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นคนสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา วัฒนโฬพารนนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ด้านความพึงพอใจในหน้าที่ อยู่ในระดับสูง

2.4 ผลการวิจัยปัจจัยด้านความเพียงพอของค่าตอบแทน พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่างก็ทราบถึงค่าตอบแทนที่รัฐกำหนดไว้อยู่แล้ว อีกทั้ง การแข่งขันการเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความมุ่งหมายเพื่อเกียรติยศชื่อเสียง และศักดิ์ศรี ค่าตอบแทนจึงเป็นเพียงผลพลอยได้จากการได้เข้ามาสู่ตำแหน่งเท่านั้น แต่ก็ยังมีความต้องการที่จะให้รัฐบาลจัดสรรเงินตอบแทนตำแหน่งให้เพิ่มขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลิศรา สืบสังข์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการของกรุงเทพมหานคร ความเพียงพอของรายได้ มีระดับขวัญกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ผลการวิจัยปัจจัยด้านสวัสดิการของหน่วยงาน พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สิทธิและสวัสดิการที่รัฐจัดให้ เช่น การเบิกค่าเล่าเรียนการศึกษานูตร เงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ เงินสงเคราะห์จากมูลนิธิกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ของตน แม้ว่าการเบิกจ่ายเงิน

สวัสดิการจะยังไม่สะดวกและล่าช้า ก็ยังยอมรับได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ สุภากัญจน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพขวัญในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคล และเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมเป็นแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำรวจจากกลุ่มประชากรในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทุกระดับ จำนวน 500 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับขวัญในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด้านสวัสดิการของหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง

2.6 ผลการวิจัยปัจจัยด้านความยุติธรรมในหน่วยงาน พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน และอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา จนบางครั้งอาจสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนบางคนบางกลุ่มถึงขั้นร้องเรียนหรือกดดันให้ออกจากตำแหน่ง หากต้องถูกสอบสวนก็ต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม หรือการพิจารณาให้รางวัลตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างยุติธรรมเช่นกัน จึงมีความเห็นว่า นายอำเภอ/ปลัดอำเภอจะให้ความสำคัญยุติธรรมเสมอในการพิจารณาคัดเลือกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม การพิจารณาคัดเลือกสิทธิพิเศษต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร สุวรรณทศ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงานราชการของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร (กลุ่มการศึกษาที่ 5) จำนวน 321 พบว่าครูส่วนใหญ่จบปริญญาตรีเป็นเพศหญิง มีวัยกลางคนและสมรสแล้ว แต่ละคนปฏิบัติราชการส่วนใหญ่มาแล้ว 10 – 20 ปี ปัจจุบันมีตำแหน่งอยู่ในระดับ 5 – 6 ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอน พบว่า ความยุติธรรมในหน่วยงานอยู่ในระดับสูง

2.7 ผลการวิจัยปัจจัยด้านสถานะทางตำแหน่ง พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความเห็นว่า ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีคนยกย่องนับถือ และมีเกียรติมีศักดิ์ศรีของตนเองและวงศ์ตระกูล และได้รับการยอมรับนับถือจากหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เป็นต้น และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับก้าวไปดำรงตำแหน่งอื่นทางการเมืองได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา มลาศรี (2551 :

บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า สถานะทางตำแหน่ง อยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ควรจัดสรรเพิ่มเงินค่าตอบแทนให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อความเหมาะสมกับค่าครองชีพ แม้ว่าปัจจุบัน รัฐบาลได้เพิ่มค่าตอบแทนให้แก่อำเภอผู้ใหญ่บ้านไปแล้วเมื่อ 1 ตุลาคม 2553 ก็ถือว่าเพิ่มเติมให้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจยังเห็นว่าตน ต้องรับผิดชอบงานจากหน่วยงานของทุกกระทรวง ทำให้ต้องประสานการปฏิบัติงาน ไปร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งต้องรวบรวมข้อมูลในทุกหน่วยงานของรัฐบาลต้องการ อันเป็นข้อมูลพื้นฐานในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ การดำเนินการตามที่กล่าวมานี้ย่อมก่อให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและครอบครัวตามมา หากมีการเพิ่มค่าตอบแทนจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ค่าตอบแทนเบี้ยประชุม ค่าจัดทำข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านแต่ละครั้ง ค่าพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง เป็นต้น ค่าตอบแทนเหล่านี้แม้จะไม่มากมายนัก แต่ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ตามมา หากค่าตอบแทนไม่เพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจของงาน ย่อมทำให้ขวัญกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา แสงเมือง(2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทไทยแอร์โรว์ จำกัด สาขาบางพลี สาขาฉะเชิงเทรา สาขาพิษณุโลก และเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่าระดับขวัญและกำลังใจต่ำที่สุดในด้านความเพียงพอของรายได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไขปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกมีความภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงทั้งในส่วนกลางของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง จังหวัดรวมทั้งในส่วนกลางของอำเภอจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ความสำคัญแก่อำเภอผู้ใหญ่บ้าน เพิ่ม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมาย อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เงินช่วยเหลือการศึกษาของบุตร ในระดับไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายเพียงพอกับความต้องการของท่าน ดังนั้น รัฐบาลจะต้องจัดสรรสิทธิและสวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตรให้เบิกได้ถึงระดับ ปวส. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพราะสวัสดิการด้านการศึกษาบุตรในปัจจุบัน ไม่ได้เอื้อประโยชน์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด เนื่องจากนโยบายของรัฐให้เรียนฟรี 15 ปีอยู่แล้ว นั่นคือ เรียนฟรีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และบุตรของประชาชนทั่วไปก็ได้รับสิทธิดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้น รัฐต้องให้ความช่วยเหลือสวัสดิการด้านการศึกษาแก่บุตรของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างเต็มที่ ย่อมเป็นการเพิ่มขวัญกำลังใจให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งหมายถึงศักดิ์และสิทธิของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เทียบเท่ากับข้าราชการทั่วไป เท่ากับให้การยอมรับและยกย่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เห็น ได้อย่างชัดเจน เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีเกียรติ ย่อมต้องทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายหลักของกระทรวงมหาดไทย นั่นคือการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนได้ในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่บางครั้งต้องเกิดปัญหาอุปสรรค ดังนั้น ควรต้องมีการประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวม ความสัมพันธ์ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับผู้บังคับบัญชา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการทำงานต่อไป

2.2 ศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่ออำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เพื่อนำผลการศึกษาไปกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปพัฒนากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และงานในหน้าที่ต่อไป อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ ด้วยความผาสุกของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของสังคมนั่นเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University